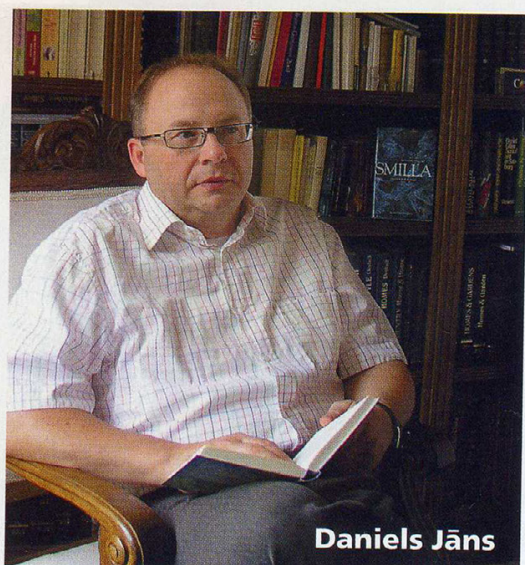

Harmonijas paradīzē

Pirmā tikšanās ar Kukšu muižu un tās šarmanto, pašapzinīgo saimnieku Danielu Jānu bija nejauša – rudens, laiska nedēļas nogale divatā, izbrauciens pa jūrmalciemiem, apciemots Kolkastrags, nochiepti cieti un zaļi āboli pamestā dārzā un prātā doma par gardām vakariņām un naktsmājām. Autoceļu atlantā pētot, kas vēl ievēribas cienīgs apkārtne apskatāms, tu-

Daniels Jāns

vojāties Kandavai. Konstatējām, ka mums gandrīz pa ceļam ir muiža ar īpatnēju nosaukumu – Kukšu muiža. Tā bija raksturota kā ļoti grezna, apmeklējuma vērta un nesen atjaunota. Nolēmām, ka apskatīt vajag – jāizmet pavisam neliels likums, un ja nu patiesi ir tā vērts?

Daniels mūs sagaida atvainodamies un gluži aizsies – muižā tikko nosvinētas kāzas un aizvadīta pēdējā apmeklētāju grupa, bet par ciemiņiem vienmēr esot priecīgs. Lai arī ir jau pavēla vakara stunda, mums izrāda muižu, ierāda istabu naktsmājām un piedāvā vakariņas, kuras turklāt gatavos pats saimnieks.

No tāda piedāvājuma atteikties nav iespējams. Jau pēc stundas mūs gaida muižkungu cienīgas vakariņas – buljons ar heresu un pankūci-

Arhitektūra

► Kukšu muižas tagadējā dzīvojamā ēka, pēc vēsturnieku domām, būvēta 18. gs. pirmajā pusē un sākotnēji bijusi vienkārša mūra ēka ar četrslīpju jumtu. 19. gs. vidū pēc pārbūvēšanas tā ieguvusi vēlā klasicisma muižu arhitektūras iezīmes. Ap šo laiku apkārt muižas kompleksam izveidots arī parks. Muiža tiek uzskatīta par izcilu Latvijas muižu arhitektūras paraugu, kur pakāpeniskas evolūcijas gaitā notikusi stilistiska sintēze starp baroku un vēlīno klasicismu. Muižā saglabājušās 18. gs. vidus melni glazētas podiņu krāsnis un durvis, kā arī vairāki 19. gs. sienu gleznojumi, kas tiek uzskatīti par vienīgajiem restaurētajiem sienu gleznojumiem Baltijā.

ņām, tvaicēta bute ar baravikām un deserts. Vācu vīni gan esot izdzerti, bet derēšot arī franču. Kad pēc buljona nobaudīšanas bilstu saimniekam, ka tas ir izcils un nepārspējams, Daniels vien pašapzinīgi atrauc: „Nu, bet protams!”

» Ēku iekārtojam ar tādu rūpību, lai rastos iespaids, ka tā nekad nav bijusi pamesta un ka laiks tai aizritējis garām, neatstājot nekādas pēdas – it kā muiža tāda būtu pastāvējusi vienmēr

Tagadējais Kukšu muižas īpašnieks vācietis Daniels Jāns bijis viesnīcu *Hotel de Rome* un *Konventa sēta* ģenerāldirektors, pavārs un kolekcionārs vienpersoniski – viņš nu jau 19 gadus dzīvo Latvijā.

IEMĪL UZREIZ

Pirms 10 gadiem viņš meklējis sev lauku mājas, bet atradis Kukšas – lai arī tobrīd muiža bijusi stipri sliktā stāvoklī, tā bijusi mīlestība no pirmā acu uzmetiena.

Sešus gadus notika izpēte un atjaunošana. Izrādījās, piemēram, ka vairākās istabās zem biezas tapešu un krāsu kārtas ir saglabājušies vecie sienu gleznojumi. Restaurācijā pēc iespējas centās saglabāt oriģinālās detaļas – krāsnis, parketu, vecās durvis un trepes, vecos grīdas dēļus un ķieģeļu grīdas virtuvē. Mainot logus, katram logam atbilstīgi oriģinālam tika izkalas vairāk nekā 70 detaļas, sākot no naglām un beidzot ar apkalumiem, un tas bijis roku darbs. Jumts uzlikts

no jauna, izmantojot vecos dakstīņus. Apakšstāva dzīvojamās telpas atjaunotas to sākotnējā izskatā. Tas bijis iespējams, jo testamentā, kuru 1855. gadā izveidojis Kristofs Ernsts Betihers, muižas īpašnieks kopš 1822. gada, bija inventāra saraksts.

LIELI IEGULDĪJUMI

Uz jautājumu, cik daudz naudas jau ieguldīts šīs muižas atjaunošanā, Daniels atbild – daudz. Ap 20% no kopējā ieguldījuma esot ES fondu naudas, bet formalitātes un cīnīšanās par katru santīmu neesot sabojāto nervu vērtas. Neliela daļa no ieguldītā ir aizņēmums bankā, bet būt parādā Danielam nepatīk, tāpēc lielākā daļa ieguldījumu ir no paša kabatas. Kopējais investīciju apjoms patlaban esot ap pusmiljonu eiro, bet process vēl ne tuvu nav galā.

ATTĪSTĪBA UN IECERES

Tuvākās nākotnes plānos pa-

redzēts kopīgi ar ainavu arhitektu izpētīt un saplānot turpmākos muižas attīstības plānus tā, lai Valsts piemiņķļu inspekcijai nebūtu iebildumu (Kukšu muiža ir valsts nozīmes kultūras piemineklis). Un tad soli pa solim turpināt iecerēto – turpat blakus veidot piena māju, japāņu dārzu, paviljonu utt. Daniels domā, ka darba viņam pietiks nākamie desmit gadiem.

Vēl pirms dažiem gadiem skaitījies prestiži – ja tev ir nauda, jāpērk muiža. Bet tagad ne vienam vien *muižkungam* klājosies grūti – muiža ir, bet naudas nav, un pārdot pašlaik arī nevar.

Medijos bijusi informācija, ka Kukšu muiža iekļauta *Baltic Sotheby's International Realty* izsolāmo nekustamo īpašumu katalogā kā pieejama potenciālajiem pircējiem. Daniels gan noliedz – Kukšas pārdot neesot plānots. Un smeļoties piebilst: ja vien kāds samaksātu kādus ... miljonus, tad vēl varētu citu muižiņu vietā nopirkt, jo Latvijā esot tik daudz muižu. „Būtu man vairāk naudas, pirktu un ▶

No Kukšu muižas vēstures

► Senākās vēstures liecības par Kurzemes Kukšu muižu datētas ar 1530. gadu, kad ordeņa mestrs Valters fon Pletenbergs nodod Berndam Tidvitam (Tidevicam) lēni Kandavas draudzes zemi, kas piederēja brāļiem Jēkabam Pēterim un Klāvam Kukiem. Tā sākās pārmaiņām bagātā muižas vēsture – līdzīgi kā daudzās citās Baltijas muižās.

► 1695. g. Vilhelms fon Tidevics muižu pārdeva Kurzemes kancleram Frīdriham fon Brakelam. 1746. g. muiža nonāca Oto fon Hejkinga īpašumā, kura dēls to pārdeva tālāk Filipam fon Goram. Vēlāk par muižas īpašniekiem kļuva Pauls Reinholds fon Rennenkampfs, mācītājs Biterlings, Kristofs Stenders un 1822. g. – Johans Kristofs Ernsts fon Bētihs, kura pēcnācēji pārvaldīja muižu līdz Latvijas agrārai reformai.

► 1856. gadā tika veikta liela pārbūve – Tēkia fon Bētihs lika muižu pilnībā renovēt un modernizēt. Pēc pārbūves modernas tapetes līdz pat mūsdienām aizsedza mākslinieciski vērtīgus sienu gleznojumus, kas tapuši no 1780. līdz 1800. gadam.

► Padomju laikā muižā bija kolhoza pārvalde.

atjaunotu vēl,” saka Daniels.

Citās Eiropas valstīs piļu un muižu uzturēšanu atbalstot valsts – vai nu atjauno un tad iznomā (piemēram, Polijā), vai arī ļauj iegādāties par mazu cenu un vēl atbalsta atjaunošanas procesā (piemēram, Vācijā). Tādējādi tiek saglabāts kultūrvēsturiskais mantojums.

VIESI IR GAIDĪTI

Tā kā dzīvošanai vien muiža šķitusi mazliet par lielu, to nolemts izmantot arī kā viesu namu un dažādu svinīgu pasākumu rīkošanai. Tas bijis skaidrs jau no sākuma.

ponāti – gleznas, mēbeles un interjera priekšmeti.

Kolekciju Daniels sācis vākt 1991. gadā, kad ieradies Latvijā. Īrētais dzīvoklis bijis tukšs, un iegādāties mēbeles antikvariātos esot sanācis lētāk nekā pirkt jaunas. Tā tas sācies, un pašlaik vairāk nekā 400 mākslas darbu liela kolekcija ir muižas īpašnieka lepnums. Ja ciemiņi vēlas kādus svētkus padarīt ļoti īpašus, galdu servēšanai pieejama antīka porcelāna, vērtīgu glāžu, sudraba un zelta galda piederumu kolekcija.

Fakts, ka Daniels atjaunojis šo kultūrvēsturisko pieminekli, izveidojot tajā augstas klases viesu namu ar

tūrismā 2009 nominācijā Uzņēmējs naktsmitņu biznesā.

Savukārt 2010. gadā Kukšu muiža pirmo reizi piedalījās akcijā *Apceļosim Latvijas pili un muižu* un tās noslēgumā tika nosaukta starp trim *sajūtu* muižām, kā arī ierindota starp trim muižām ar labākajiem stāstniekiem. Stāstnieks nereti ir Daniels pats – un tas radot ne vienu vien kuriozu, kad apmeklētāji viņam vaicā, kas tad ir pats muižkungs un kā viņš dzīvo.

MUIŽKUNGS PIE PLĪTS

Bet dzīvo viņš nebūt ne kā muižkungs, jo īpaši ziemā, kad jāceļas agri no rīta, lai piekurinātu plašās telpas un pagatavotu brokastis. Pavārmāksla ir ne tikai Daniela profesija, bet arī sirdslieta jau kopš skolas gadiem, kas vēlāk apgūta un noslīpēta, strādājot restorānos dažādās pasaules valstīs.

Tagad viņš ir laimīgs, ka var nodarboties ar to, kas sniedz patiesu baudu gan pašam, gan viesiem, un tā vēl arī nopelnīt – Kukšu muižas restorāns izslavēts kā gardēžu paradīze, kuras pamatā ir vietējā *virtuve* un tiek izmantoti svaigi attiecīgās sezonas produkti. Maltītes top tikai pēc iepriekš saskaņota pasūtījuma vai muižas viesiem, un ēdienkarte te nepastāv

Kopš 2006. gada maija Kukšu muiža ir Latvijas Piļu un muižu asociācijas biedrs www.kuksumuiza.lv

Saimnieks pats apdzīvo vienu muižas spārnu, bet viesu nams ar 11 numuriem ierīkots otrā stāvā, turklāt katram savs nosaukums un atbilstīgs tematiskais iekārtojums, ko lielākoties veido viņa kolekcijas eks-

ēkas arhitektūrai atbilstīgu interjeru, kas pieejams ne tikai nakšņotājiem, bet arī kultūrtūrisma publikai, nav palicis neievērots – Kukšu muižas īpašniekam un vadītājam 2009. gadā piešķirts tituls *Gada cilvēks*

– ēdienu gatavo, izvēloties no pieejamajiem produktiem (tos piegādā vietējie ražotāji, kaimiņi). Vīnus Daniels brauc izvēlēties uz Vāciju, uzsverot, ka tā ir puse no visa procesa – esot ļoti interesanti kontaktēties ar vīndariem,

pieņemt degustācijās utt.

Stāstot par gastronomiskām lietām, Daniels atceras, ka nesen viņam uzdāvināta pati dārgākā kafija pasaulē „no pupiņām, ko tādi mazi dzīvnieciņi apēd, izkakā, un tad no tām taisa to kafiju. Garšo labi, intensīvāk smaržo”. Vai nav divaini tādu dzert? Nē, interesanti esot.

NEPĀRSPĒJAMĀ GAISOTNE

Viesi novērtē īpašo attieksmi un izjūtas, ko rada Kukšu muižas gaisotne – aizvadītajā gadā saimnieciskā ziņā veicies krietni labāk nekā 2009. gadā. Daniels saka – nemaz nedomājis, ka būs tik labi! Un vairāk apmeklētāju viņš nemaz „galīgi negribot, priekš kam”!

Muižā viņi saimnieko trijātā – Daniels, viņa mammas kundze un muižas direktors Ivars Pēkainis. Vasarā, kad viesu vairāk un darbi arī dārzā, palīgos ņem papildspēkus. Bet nodarbināt daudz ļaužu – tas neesot ekonomiski!

Nekādi speciāli reklāmas pasākumi viesu skaita vairošanai nav veikti – tikai tik, cik no mutes mutē tiek pārstāstīts, un vislabākā reklāma ir apmierināts cilvēks. Ārvalstu viesi pēc viesošanās Kukšās raksta atsauksmes interneta portālos – esot pat gadījies lasīt pirmajā mirklī apdullinošu ierakstu par to, cik slikti, ļoti slikti bijis...

izrādās – slikti tāpēc, ka iznācis Kukšās pabūt tikai vienu dienu, bet bijis tik skaisti! Un tad viesi atgriežas atkal un atkal un kļūst par pastāvīgiem viesiem; tādi šobrīd ir no Šveices, Vācijas, Austrijas, Anglijas un citām valstīm.

MUIŽNIEKU DISKRĒTAIS ŠARMS

Ir bijis arī šāds interesants gadījums – iegriezušies divi riteņbraucēji, ārzemnieki, baudījuši pusdienas un vakariņas, palikuši pa nakti. Savdabīgi – pārvietoja ar divriteņiem un mugursomām, bet nakšņo muižā, smeļ Daniels.

Uz jaungada sagaidīšanu arī bijuši vācieši, kuri jau iemīlējuši Kukšas – 13 cilvēki uz piecām dienām atbraukuši izbaudīt sniegu, šnabi, karstvīnu un saimnieku viesmīlību. Un varbūt arī pie kamīna palasīt kādu grāmatu no saimnieka lielās bibliotēkas – par mākslu, interjeru vai kulinārijas brīnumiem.

Gadās dažādi kuriozi. Piemēram, reiz Kukšās vienlaikus, bet neatkarīgi viena no otras izdomājušas atpūsties divas sabiedrībā zināmas personas, par kurām uzreiz bijis skaidrs, ka diez vai viņas būs priecīgas par šādu satikšanos. Muižas personāls visu viešņu uzturēšanās laiku ar lielu diplomātiju izkārtojis ēdienreizes un pasākumus tā, lai dāmas ne reizi nesaredzētos, kas arī veiksmīgi izdevies.

Diskrētums ir viens no šī biznesa pamatlukumiem – cilvēki vēlas un tiem ir tiesības atpūsties privāti, svešām acīm tos neredzot.

ATZĪSTAMA IZAUGSME

Uz jautājumu par servisa līmeni Latvijas viesmīlības biznesā Daniels atbild, ka salīdzinājumā ar 1991., 1992. gadu tagad esot paradīze. Šobrīd, viņaprāt, ir gana daudz labu vietu – vislabākās ir tās, kas ir ģimenes bizness, kur jūties kā ciemos pie vecmāmiņas, kur ir sajūtama individuāla garša un mīlestība.

Daniels krāsaini stāsta, kā 90. gadu sākumā, kad viņš tikko ieradies Latvijā, varējis gadīties, ka smalkā restorānā viesmīlis ir tik nestabilā kondīcijā, ka paplāte ar dzērieniem aizlido pa gaisu. Vai par augstu bosu, kura smalkajā, solidajā kabinetā bijušas ierīkotas durvis uz atsevišķu intīmkabinetu, kur kaviārs, šampanietis un viss pārējais...

DZĪVESVEIDS – MUIŽNIEKS

Daniels apgalvo, ka tieši kā muižas un arī pats savas dzīves saimnieks viņš jūtas vislabāk – nevienam ne par ko nav jāatskaitās, turklāt gadu dēļ viņš varētu arī vairāk nestrādāt, bet rosišanās muižā rada dzīvesprieku. Un pa kripatiņai tas tiek katram, kurš iegriežas apciemot Kukšas. **Ks**